Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0175

Ukrainat käsitlevad komisjoni 2023. ja 2024. aasta aruanded

Euroopa Parlamendi 9. septembri 2025. aasta resolutsioon Ukrainat käsitlevate komisjoni 2023. ja 2024. aasta aruannete kohta (2025/2026(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Ukraina kohta,

– võttes arvesse komisjoni talituste töödokumenti „Ukraine 2024 Report“ (2024. aasta aruanne Ukraina kohta) (SWD(2024)0699), mis on lisatud komisjoni 2024. aasta teatisele ELi laienemise kohta (COM(2024)0690),

– võttes arvesse komisjoni talituste töödokumenti „Ukraine 2023 Report“ (2023. aasta aruanne Ukraina kohta) (SWD(2023)0699), mis on lisatud komisjoni 2023. aasta teatisele ELi laienemispoliitika kohta (COM(2023)0690),

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 24. juuni 2022. aasta järeldusi, millega anti Ukrainale kandidaatriigi staatus, 15. detsembri 2023. aasta järeldusi, millega kiideti heaks ühinemisläbirääkimiste alustamine, ja 20. märtsi 2025. aasta järeldusi,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrust (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu[1],

– võttes arvesse Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 2021. aasta aruannet „OECD Review of the Corporate Governance of State-Owned Enterprises: Ukraine“ ja selle järeldialooge 2024. aastal,

– võttes arvesse Rahvusvahelise Valuutafondi Ukraina laiendatud 2023.–2026. aasta rahastamisvahendi kaheksandat läbivaatamist,

---

1 ELT L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.

– võttes arvesse Euroopa Nõukogu Veneetsia komisjoni 9. oktoobri 2023. aasta arvamusi, eelkõige kiireloomulist järelarvamust arvamuste kohta, mis käsitlevad seadust, millega muudetakse teatavaid Ukraina õigusakte, et selgitada sätteid Ukraina konstitutsioonikohtu kohtuniku ametikohale kandideerijate konkurentsipõhise valiku kohta, ning 9. oktoobri 2023. aasta järelarvamust, mis käsitleb arvamust rahvusvähemuste (rahvuskogukondade) seaduse kohta,

– võttes arvesse riikide korruptsioonivastase ühenduse (GRECO) aruandeid Ukraina kohta, eelkõige neljandat hindamisvooru ning Ukraina parlamendiliikmete, kohtunike ja prokuröride korruptsiooni ennetamist käsitleva 22. novembri 2024. aasta teise vastavusaruande addendum'i,

– võttes arvesse Ukraina 3. juuli 2025. aasta aruannet vastavalt Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni artikli 68 lõikele 1 (lähteolukorra aruanne) ning lisateavet, mille naistevastase vägivallaga ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühm on saanud Ukraina kodanikuühiskonna organisatsioonidelt,

– võttes arvesse Human Rights Watchi aruandeid Ukraina kohta, sealhulgas 5. detsembri 2024. aasta aruannet „All She Did Was Help People – Flawed Anti-Collaboration Legislation in Ukraine",

– võttes arvesse oma 12. märtsi 2025. aasta resolutsiooni, mis käsitleb valget raamatut Euroopa kaitse tuleviku kohta[2],

– võttes arvesse avaldusi, mille Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Ühendkuningriigi ja Ukraina juhid tegid pärast 18. augustil 2025 Washingtonis toimunud kohtumist USA presidendi Donald Trumpiga,

– võttes arvesse komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni poolt koos Ukraina presidendi Volodõmõr Zelenskõiga tehtud avaldust pärast nende 17. augustil 2025 Brüsselis toimunud kohtumist,

– võttes arvesse Prantsusmaa, Itaalia, Saksamaa, Ühendkuningriigi, Soome ja Poola riigijuhtide, Euroopa Ülemkogu eesistuja António Costa ja komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni 16. augusti 2025. aasta ühisavaldust pärast USA presidendi Donald Trumpi ja Venemaa Föderatsiooni presidendi Vladimir Putini kohtumist Alaskal Anchorage'is 15. augustil 2025,

– võttes arvesse varasemaid deklaratsioone, sealhulgas Prantsusmaa, Saksamaa, Poola, Ühendkuningriigi ja Ukraina juhtide ühisavaldust pärast 10. mail 2025 Kiievis toimunud kohtumist ning 12. mai

---

[2] ELT C, C/2025/3151, 20.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3151/oj.

2025. aasta Weimar+ ühisavaldust Ukraina ja Euroopa-Atlandi julgeoleku kohta,

– võttes arvesse mitme Euroopa Parlamendi liikme 11. augusti 2025. aasta ühisavaldust läbirääkimiste kohta Ukraina jaoks õiglase rahu saavutamiseks, mis põhineb rahvusvahelisel õigusel ja Ukraina rahva tahtel,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A10-0154/2025),

A. arvestades, et Euroopa Parlament mõistab kõige karmimalt hukka Venemaa ebaseadusliku, põhjendamata ja provotseerimata agressiooni Ukraina vastu ning toetab Ukraina õigust suveräänsusele, sõltumatusele ja territoriaalsele terviklikkusele tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides; arvestades, et Venemaa tungis Ukrainasse, mistõttu kõige lihtsam ja ainus õiglane tee rahu saavutamiseks Ukrainas seisneb selles, et Venemaa viib oma väed kogu Ukraina territooriumilt välja ja hüvitab kahju, mille ta ebaseaduslikus agressioonisõjas on põhjustanud;

B. arvestades, et Venemaa on oma liitlaste, eelkõige Valgevene, Iraani ja Põhja-Korea poliitilisel, materiaalsel ja sõjalisel toel pidanud alates 24. veebruarist 2022 ebaseaduslikku, provotseerimata ja põhjendamatut täiemahulist agressioonisõda Ukraina vastu; arvestades, et Venemaa sõda Ukraina vastu algas siiski 2014. aastal Krimmi ebaseadusliku okupeerimise ja annekteerimisega ning sellele järgnenud Donetski ja Luhanski oblastite osade okupeerimisega; arvestades, et see agressioonisõda kujutab endast ÜRO põhikirja ning 1949. aasta Genfi konventsioonides sätestatud rahvusvahelise õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse aluspõhimõtete jõhkrat ja jämedat rikkumist;

C. arvestades, et 2025. aasta juunis ja juulis suurenesid järsult Venemaa rakettidega ja mehitamata õhusõidukitega toime pandud rünnakud, mis olid suunatud tsiviiltaristu, sealhulgas haiglate, koolide, elamute ja kultuuriasutuste vastu, mis on toonud kaasa suurima hukkunud tsiviilisikute arvu pärast 2022. aasta maid; arvestades, et ÜRO Ukraina inimõiguste järelevalvemissiooni andmetel hukkus 2025. aasta juunis vähemalt 232 tsiviilisikut ja 1 343 sai vigastada, samas kui 2025. aasta juulis registreeriti 286 tsiviilisiku surm ja 1 388 vigastatut, mis on alates 2022. aasta maist suurim igakuine tsiviilohvrite arv;

D. arvestades, et Venemaa mõrvab ja saboteerib silmapaistvaid Ukraina avaliku elu tegelasi, sõjaväelasi ja elutähtsat taristut; arvestades, et 30. augustil 2025 mõrvati Lvivis jõhkralt endine ülemraada spiiker ning riikliku julgeoleku- ja kaitsenõukogu endine sekretär Andri Parubi;

E. arvestades, et Venemaa on toime pannud dokumenteeritud sõjakuritegusid ja väljasaatmisi kõigil Ukraina territooriumidel, mida ta ebaseaduslikult okupeerib, ning tuginenud suurel määral teabega manipuleerimisele, desinformatsioonile ja propaganda levitamisele, et anda elanikkonnale teadlikult väärinfot või teda infosulus hoida;

F. arvestades, et 28. augustil 2025 korraldas Venemaa Kiievis mitme hoone vastu veel ühe jõhkra drooni- ja raketirünnaku, milles hukkus vähemalt 23 inimest ja sai vigastada üle 63 inimese, sealhulgas lapsed; arvestades, et rünnakus kahjustati tõsiselt ELi Ukraina delegatsiooni ruume, mis kujutab endast diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni rasket rikkumist; arvestades, et rünnakud tabasid ka Briti Nõukogu Kiievi ruume, mis said tõsiselt kahjustada ja kus sai vigastusi üks inimene;

G. arvestades, et vastusena Venemaa agressioonisõjale loodi 2023. aasta jaanuaris Ukraina-vastaste agressioonikuritegude erikohtu loomise tuumikrühm; arvestades, et 2023. aasta märtsis loodi Haagis Eurojusti alluvuses rahvusvaheline agressioonikuritegude eest vastutusele võtmise keskus; arvestades, et tuumikrühm viis kohtu õigusraamistiku lõpule 2025. aasta märtsis; arvestades, et üle 40 riigi kiitis erikohtu loomise heaks 9. mai 2025. aasta välisministrite kohtumise ühisavaldusega Ukraina-vastaste agressioonikuritegude erikohtu loomise tuumikrühma töö lõpetamise kohta (Lvivi avaldus); arvestades, et 25. juunil 2025 allkirjastasid Ukraina president Volodõmõr Zelenskõi ja Euroopa Nõukogu peasekretär Alain Berset Strasbourgis ametliku kokkuleppe, millega asutatakse Ukraina-vastaste agressioonikuritegude erikohus;

H. arvestades, et USA president Donald Trump ja Venemaa Föderatsiooni president Vladimir Putin pidasid 15. augustil 2025 Alaskal Anchorage’is kahepoolse tippkohtumise; arvestades, et sellele tippkohtumisele järgnes president Donald Trumpi ja president Volodomõr Zelenskõi kohtumine ning kohtumine Euroopa juhtidega 18. augustil 2025 Washingtonis;

I. arvestades, et Ukraina on ilmutanud märkimisväärset vastupanuvõimet ja näidanud üles pühendumust Euroopa suunas liikumisele ning teinud märgatavaid edusamme hoolimata Venemaa jätkuvast agressioonisõjast, mis on põhjustanud tuhandete inimeste hukkumise, sügava trauma veteranidele ja nende perekondadele, hävitanud paljud linnad ja elutähtsa tsiviiltaristu ning mille tulemusena on osa Ukraina territooriumist jätkuvalt Venemaa vägede poolt okupeeritud;

J. arvestades, et Venemaa sissetungi tõttu elab praegu ajutise kaitse mehhanismi raames ELi liikmesriikides üle nelja miljoni ukrainlase ning neil on õigus elada, pääseda tööturule, saada eluaset, arstiabi, sotsiaalabi ja haridust oma lastele;

K. arvestades, et Ukraina ELiga ühinemise protsess ei ole Ukraina jaoks mitte ainult oluline panus ja tee rahu ja heaolu suunas, vaid ka strateegiline reageerimine Venemaa agressioonile ja usaldusväärne julgeolekutagatis Ukrainale, millega tugevdatakse ELi geopoliitilist vastupanuvõimet;

L. arvestades, et Ukraina algatatud õigusreformid kajastavad riigi võetud kohustust viia oma õigusaktid vastavusse ELi õigustikuga;

M. arvestades, et GRECO tunnistab jätkuvalt, et Ukraina on kindlalt pühendunud korruptsioonivastasele võitlusele, ehkki riigil on äärmiselt keerulised ajad; arvestades, et GRECO tunnustas eelkõige Ukraina edusamme parlamendiliikmete, kohtunike ja prokuröride korruptsiooni ennetamisel; arvestades, et hoolimata edusammudest esineb sellistes valdkondades, nagu kohtusüsteemi sõltumatus ja süsteemne korruptsioon, jätkuvalt probleeme, mille lahendamiseks tuleb tagada valitsuse suurem vastutus, institutsionaalse suutlikkuse edasine suurendamine ja rahvusvaheline järelevalve;

N. arvestades, et OECD märgib, et Ukraina on viimasel kümnendil teinud märkimisväärseid edusamme oma korruptsioonivastase raamistiku reformimisel, suurendades läbipaistvust, vastutust ja usaldusväärsust avatud andmete, digitaliseerimise ja korruptsioonivastaste asutuste sõltumatuse tugevdamise kaudu;

O. arvestades, et 2025. aasta juuli keskel püüdsid Ukraina ametivõimud õõnestada Ukraina riikliku korruptsioonivastase büroo (NABU) ja korruptsioonivastase eriprokuratuuri (SAPO) sõltumatust, võttes vastu seaduse 12414, millega anti peaprokurörile ulatuslikud volitused nende uurimistesse sekkuda; arvestades, et 31. augustil 2025 võttis ülemraada ulatusliku sise- ja välissurve tõttu vastu seaduse 13533, et taastada varasem olukord, võttes seega vajalikud meetmed NABU ja SAPO sõltumatuse täielikuks taastamiseks;

P. arvestades, et Ukraina sai Transparency Internationali 2024. aasta korruptsioonitaju indeksis 100 punktist 35 punkti ja oli 180 riigi seas 105. kohal, mis näitab, et kuigi Ukraina on kindlalt pühendunud korruptsioonivastasele võitlusele, on selliste kavatsuste elluviimiseks vaja veel tegelikke reforme; arvestades, et ulatuslik avaliku halduse reform, korruptsioonivastane võitlus, põhiõiguste edendamine ja demokraatlike institutsioonide tulemuslik toimimine on ELiga ühinemise põhitingimused;

Q. arvestades, et Ukraina on teinud edusamme sellistes valdkondades, nagu piirkondlik koostöö ja sotsiaal-majanduslikud reformid, et viia oma poliitika kooskõlla ELi standarditega;

R. arvestades, et Ukraina demokraatlikud institutsioonid on ilmutanud kohanemisvõimet, demonstreerides, et isegi Venemaa jätkuva agressioonisõja ja sõjaseisukorra tingimustes on Ukraina endiselt institutsionaalselt, demokraatlikult ja majanduslikult elujõuline riik;

arvestades, et niikaua kui Ukraina on endiselt sõjas ja kehtib sõjaseisukord, on valimised seadusega keelatud ja nende korraldamine võimatu; arvestades, et parlament väljendab heameelt, et valimiste ettevalmistamine võib alata pärast sõjaseisukorra lõppemist;

S. arvestades, et avaliku halduse reformi osas on toimunud edasiminek, kuid jätkuvalt tuleb suurendada suutlikkust, edendada tõenduspõhist poliitikakujundamist ja parandada personalijuhtimist;

T. arvestades, et taastatud on kohtusüsteemi põhifunktsioonid, sealhulgas kohtunike kontrollimine ja korruptsioonivastaste meetmete rakendamine, kuigi tugevdada tuleb usaldusväärsuse ja läbipaistvuse standardeid ning tagada rahvusvaheliste partnerite poolne pidev järelevalve;

U. arvestades, et kohtute sõltumatuse tugevdamisel on olnud abiks rahvusvahelised eksperdid, kes on kaasatud kohtunike valikukomisjonidesse, mis on suurendanud ühiskonna usaldust kohtusüsteemi vastu;

V. arvestades, et rahvusvaheliste ekspertide osalemine Ukraina kohtunike kõrgema kvalifikatsioonikomisjoni valimisel lõppes 1. juunil 2025;

W. arvestades, et vaatamata sellele, et Venemaa hävitab jätkuvalt Ukraina energiarajatisi, on Ukraina üles näidanud pühendumust rohelisele tegevuskavale, võttes vastu taastuvenergiat käsitleva õigusakti ja viies oma poliitika kooskõlla Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega;

X. arvestades, et Venemaa tekitatud keskkonnakahju on põhjustanud laastavaid tagajärgi Ukraina loodusvaradele, elutähtsatele ökosüsteemidele ning inimeste tervisele, elatusvahenditele ja julgeolekule; arvestades, et keskkonnahoidlik taastamine seisneb selle kahju heastamises ning Ukraina suunamises uuele keskkonnaalase ja sotsiaalse kestlikkuse teele, mis on kooskõlas ELi *acquis*’ keskkonnaalaste õigusaktidega; arvestades, et Ukraina lõpetas 1. jaanuaril 2025 tegutsemise Venemaa gaasi transiidiriigina;

Y. arvestades, et välisinvestorid ja hargmaised ettevõtted on märkimisväärselt laiendanud oma kontrolli Ukraina loodusvarade, sealhulgas põllumajandusmaa, mineraalide ja elutähtsa taristu üle; arvestades, et sellised arengud ohustavad riigi suveräänsust, toiduga kindlustatust ja majanduslikku enesemääramisõigust;

Z. arvestades, et 2024. aastal ostis EL Venemaa fossiilkütuseid kokku 21,9 miljardi euro eest, mis ületas samal aastal Ukrainale antud 18,7 miljardi euro suurust rahalist abi; arvestades, et alates täiemahulise sissetungi algusest on EL kulutanud Venemaa fossiilkütustele üle 200 miljardi euro, mis on aidanud rahastada Venemaa sõjakassat; arvestades, et komisjon on teatanud Venemaa

gaasiimpordi lõpetamisest 2027. aastaks; arvestades, et kui EL jätkab Venemaa energia importimist samas tempos nagu 2024. aastal, maksaks EL Venemaale enne 2027. aasta lõppu täiendavalt 57,4 miljardit eurot;

AA. arvestades, et kodanikuühiskond on Ukrainas jätkuvalt vastupanuvõime ja demokraatia tugisammas; arvestades, et vaatamata sõjaseisukorraga kehtestatud piirangutele saavad valitsusvälised organisatsioonid endiselt suhteliselt vabalt tegutseda, kuigi aktivistidele surve avaldamine tekitab muret ja nõuab valitsuse reageerimist; arvestades, et USA hiljutistel drastilistel rahastuskärbetel on Ukraina kodanikuühiskonnale olnud laastavad tagajärjed;

AB. arvestades, et väljendusvabaduse ja meedia sõltumatusega on probleeme, eelkõige sõjaseisukorra tõttu; arvestades, et vaja on meetmeid pluralismi taastamiseks, ajakirjanike kaitsmiseks ja rahaliselt soodsa keskkonna loomiseks; arvestades, et on mõistetav, et sõjaseisukorra ajal on teatavaid piiranguid vajalikud;

AC. arvestades, et Euroopa Ametiühingute Keskliit (ETUC) on väljendanud tõsist muret seoses töötajate õiguste halvenemisega Ukrainas, sealhulgas ametiühinguvabaduste ja sotsiaaldialoogi rikkumistega; arvestades, et ühinemisvabadus, kollektiivläbirääkimiste vabadus ja streigiõigus on kaitstud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonidega, millega Ukraina on ühinenud, ning need on ELi õigustiku ja Kopenhaageni kriteeriumide põhielemendid;

AD. arvestades, et Ukraina ELiga integreerumise protsessil on elanikkonna laialdane toetus ja selles küsimuses valitseb institutsiooniline konsensus, mis praegustele raskustele vaatamata peegeldab tugevat ühiskondlikku pühendumust ELi liikmesusele;

AE. arvestades, et Ukraina eksistentsiaalse sõja kontekstis Venemaa jätkuva agressiooni vastu on ELiga ühinemisel riigi ja selle elanikkonna jaoks selge julgeolekumõõde ja suur sümboolne tähendus; arvestades, et ELi vankumatu toetus Ukraina suveräänsusele, territoriaalsele terviklikkusele ja sõltumatusele ei sõltu riigi Euroopaga integreerumise kiirusest;

AF. arvestades, et ELi liikmesus on endiselt Ukraina demokraatliku arengu oluline liikumapanev jõud ja peamine tegur riigi tulevase julgeoleku, stabiilsuse ja sõltumatuse tagamisel; arvestades, et Ukraina ELi liikmesus on strateegiline investeering kogu maailmajao rahusse, julgeolekusse, demokraatiasse ja heaolusse, sest tugevdab liitu, tõhustades geopoliitilist vastupanuvõimet, suurendades majanduslikku potentsiaali ning tugevdades pühendumust ühistele väärtustele, nagu demokraatia, õigusriik ja vabadus;

AG. arvestades, et ühinemine on endiselt tulemuspõhine protsess ning reformide rakendamisel tehtud edusamme tuleb põhjalikult ja hoolikalt hinnata, mis on ka Ukraina huvides;

Ukraina ELiga ühinemise ettevalmistused Venemaa agressioonisõja kontekstis

1. mõistab kõige karmimalt hukka Venemaa Föderatsiooni jätkuva agressioonisõja Ukraina vastu ja Venemaa valimatud rünnakud tsiviilisikute ja tsiviiltaristu vastu; kinnitab vankumatut solidaarsust vapra Ukraina rahvaga, kes on alates 2014. aastast maksnud Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse kaitsmisel ning Euroopa ja meie ühiste demokraatlike väärtuste ja põhimõtete kaitsmisel ränka lõivu; avaldab sügavat kaastunnet Venemaa agressiooni ohvriks langenud kangelaste ja süütute tsiviilohvrite, sealhulgas rohkem kui 600 tapetud lapse perekondadele;

2. mõistab teravalt hukka silmapaistvate Ukraina avaliku elu tegelaste ja sõjaväelaste korraldatud mõrvamise ning Ukraina elutähtsa taristu saboteerimise Venemaa poolt; väljendab õudust ja pahameelt selle üle, et 30. augustil 2025 mõrvati Lvivis jõhkralt ülemraada endine spiiker ning riikliku julgeoleku- ja kaitsenõukogu endine sekretär Andri Parubi, kes oli näidanud üles tugevat pühendumust Ukraina Euroopa-püüdlustele;

3. väljendab pahameelt Venemaa poolt tsiviilsihtmärkide vastu toime pandud drooni- ja raketirünnakute, sealhulgas 28. augustil 2025 Kiievi vastu toime pandud ulatuslike drooni- ja raketirünnakute üle, mille otsesteks sihtmärkideks olid ELi delegatsioon Ukrainas ja Briti Nõukogu; rõhutab, et hiljutine rünnak ja kõik muud tsiviiltaristu vastu suunatud rünnakud kujutavad endast sõjakuritegu ning näitavad taas kord, et Venemaa suhtub jõhkra hoolimatusega inimeludesse, rahvusvahelisse õigusesse, USA jõupingutustesse rahu saavutamiseks ja tsiviilisikute kaitset reguleerivatesse aluspõhimõtetesse;

4. kinnitab vankumatut pühendumust Ukraina sõltumatusele, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides; kordab oma põhimõtet mitte tunnustada Ukraina territooriumide, sealhulgas Krimmi ajutist okupeerimist Venemaa poolt; rõhutab tungivalt, et Ukrainal on ÜRO põhikirja artikli 51 kohaselt võõrandamatu õigus enesekaitsele, mis hõlmab õigust rünnata sõjalisi sihtmärke Venemaa pinnal; kinnitab veel kord ELi pühendumust õiglasele ja püsivale rahule Ukrainas tingimustel, mis on Ukrainale ja selle rahvale vastuvõetavad, säilitavad Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse ning tagavad, et sõjakuritegude eest vastutavad isikud tuuakse kohtu ette ja et makstakse hüvitist; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tegutseksid aktiivselt selle nimel, et säilitada ja saavutada võimalikult lai rahvusvaheline toetus Ukrainale ning leida sõjale rahumeelne lahendus, mis peab põhinema rahvusvahelise õiguse

ning Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse täielikul austamisel, nõuab ühtlasi sõjakuritegude ja agressioonikuritegude eest vastutusele võtmist ning seda, et Venemaa maksaks Ukrainas tekitatud ulatusliku kahju eest rahalist hüvitist; rõhutab, et rahumeelne lahendus peab austama Ukraina rahva tahet ja seda ei tohi peale suruda ükski teine rahvusvaheline osaleja, samuti ei tohi see premeerida agressiooni ega õõnestada Ukraina tulevast julgeolekut; on seisukohal, et Venemaa juhtide viimaste kuude silmakirjalik suhtumine läbirääkimistesse ja mitte tõsiselt võetavad ettepanekud on lisatõend selle kohta, et Venemaa kavatseb sõda kogu Ukraina territooriumil jätkata nii kaua, kui võimalik ja nii kaua, kui tal lastakse seda teha; rõhutab, et rahuläbirääkimistele peab eelnema tingimusteta relvarahu; nõuab, et EL toetaks jätkuvalt Ukraina ja rahvusvahelisi jõupingutusi, et tõhustada Venemaa vägede toime pandud sõjakuritegude dokumenteerimist ja uurimist;

5. tunneb sügavat muret, et USA on muutnud oma seisukohta Venemaa agressioonisõja suhtes, sealhulgas olnud Venemaaga otseses kontaktis, avaldamata sisulist survet, teatanud avalikult, et loobub põhiliste mõjutusvahendite kasutamisest, keeldunud kehtestamast täiendavaid sanktsioone ja arutanud sanktsioonide tühistamist ning püüdnud sundida Ukrainat tegema territoriaalseid järeleandmisi ja loobuma oma seaduslikust õigusest end kaitsta; toonitab, et selliste arengute valguses peavad EL ja selle liikmesriigid jääma Ukraina peamisteks strateegilisteks liitlasteks ning oma juhtrolli tugevdama, et toetada Ukrainat võitluses suveräänsuse, rahu ja õigluse eest; tunnistab, et Ukraina julgeolek on ELi julgeoleku oluline osa; märgib, et EL toetab Ukrainat nüüdseks suuremas ulatuses kui Ameerika Ühendriigid, mis annab tunnistust ELi olulisest rollist Ukraina vastupanuvõime säilitamisel ja Ukraina taastamisel;

6. rõhutab, et EL ja selle liikmesriigid peavad märkimisväärselt suurendama Ukraina enesekaitseõiguse tagamiseks antava sõjalise, materiaalse ja rahalise abi mõjusust ja kiirendama sellise abi andmist; toonitab, et EL ja selle liikmesriigid koos partnerite ja liitlastega peavad osalema Ukrainale tugevate julgeolekutagatiste andmises, et hoida ära Venemaa edasine agressioon ja võimaldada Ukrainal täielikult keskenduda vajalike reformide elluviimisele teel ELiga ühinemise suunas; rõhutab, kui oluline on püsivalt tugevdada julgeolekut ELi ja NATO idatiival, et reageerida Venemaalt tulenevatele ohtudele; nõuab sõjalise ja logistilise taristu arendamist Ukraina naaberriikides; tunnustab Ukraina suveräänset õigust valida, millistesse sõjaliste liitudesse ta kuuluda soovib;

7. võtab teadmiseks USA presidendi Donald Trumpi ja Vladimir Putini hiljutise kohtumise ning rõhutab, et see vastandub selgelt Venemaa Ukraina-vastaste rünnakute massilisele eskaleerumisele, mis taas tõestab, et Venemaa ei ole üldse huvitatud rahust, vaid pigem Ukraina kahjustamisest; rõhutab, et Vladimir Putin teeskleb USA rahupüüdlustes osalemist ja püüab üksnes aega võita, et jätkata Venemaa agressioonisõda; kutsub president Donald Trumpi üles

tegutsema vastavalt oma teadaandele, et Ameerika Ühendriigid võtavad vastu täiendavad resoluutsed majandussanktsioonid Venemaa ja selle sõjamasinat õhutavate riikide vastu; rõhutab, et püsiva ja õiglase rahu üle ei saa Ukrainas läbirääkimisi pidada ilma Ukraina juhtide täieliku osaluse ja rahva toetuseta ning Euroopa Liidu osaluseta; märgib heakskiiduga, et 18. augustil 2025 toimus president Donald Trumpi ja president Volodomõr Zelenskõi ning mitme Euroopa juhi kohtumine; kinnitab veel kord oma kindlat pühendumust julgeolekutagatiste andmisele ja kõigi vajalike meetmete võtmisele Ukraina relvajõudude ja kaitsetööstuse tugevdamiseks; lükkab tagasi kõik Venemaa väited olla Ukraina tulevase julgeolekukorra tagaja ning kõik katsed seada sõltuvusse Ukraina relvajõudude arvuline ja operatiivne suveräänsus;

8. tuletab meelde, et Euroopa on andnud Ukrainale juba 50 miljardi euro ulatuses sõjalist abi, kuid rõhutab, et abi tuleb jätkata ja selle andmine sõltub nüüd suuresti Euroopast endast; nõuab tungivalt, et liikmesriigid annaksid Ukrainale enne läbirääkimiste lõppu rohkem relvi ja laskemoona ning suurendaksid oluliselt luureteabe jagamist Ukrainaga; kutsub ELi liikmesriike, rahvusvahelisi partnereid ja NATO liitlasi üles kaotama kõik piirangud seoses Ukrainale tarnitud lääne relvasüsteemide kasutamisega Venemaa territooriumil asuvate sõjaliste sihtmärkide vastu; väljendab heameelt Ukraina jõupingutuste üle tugevdada oma riiklikku kaitsetööstusbaasi, sealhulgas droonide ja muude elutähtsate tehnoloogiate tootmist; rõhutab, kui oluline on Ukrainaga tehtav koostöö ja Ukraina integreerimine ELi kaitsealgatustesse, sealhulgas Ukraina kaitsetööstuse integreerimine Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisesse ja tööstuslikku baasi, et tugevdada ELi strateegilist autonoomiat; innustab töötama koos ELi ja NATO partneritega välja ühiseid relvatootmisprojekte; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama neid algatusi Euroopa kaitsetööstuse strateegia ja asjakohaste vahenditega, et tugevdada Ukraina pikaajalist enesekaitsevõimet; rõhutab, et Euroopa kaitsetööstuse programmi Ukraina toetusvahendit, millele ei ole rahalisi vahendeid veel eraldatud, tuleb kiiremas korras nõuetekohaselt rahastama hakata;

9. kordab oma üleskutset ELi liikmesriikidele järgida Taani ja Madalmaade eeskuju ja teha koostööd Ukraina kaitsetööstusega ning toetada nende tootmisvõimsust kõige tõhusamal viisil;

10. väljendab heameelt Ukraina toetuseks läbi viidava ELi sõjalise abi missiooni (EUMAM) saavutuste üle koolituse pakkumisel Ukraina sõjaväelastele; toetab nõukogu 8. novembri 2024. aasta otsust pikendada missiooni volitusi kahe aasta võrra; nõuab, et EUMAMi rahalisi, logistilisi ja inimressursse suurendataks ning neid kohandataks Ukraina relvajõudude muutuvatele sõjalise väljaõppe vajadustele ning pikaajalistele reformipüüdlustele kooskõlas ELi ja Ukraina ühiste julgeolekualaste kohustustega; rõhutab, et EUMAM peaks ühtlasi tegutsema parimate tavade vahetamise platvormina, et

Euroopa väed saaksid õppida Ukraina relvajõudude kogemustest lahinguväljal;

11. mõistab kõige karmimalt hukka Venemaa vägivallateod ja Valgevene osalemise Ukraina laste väärkohtlemises, sealhulgas mõrvamises, sunniviisilises ümberasustamises, küüditamises, ebaseaduslikus lapsendamises ja ukraina identiteedi kustutamises sundvenestamise läbi; nõuab, et EL teeks tihedat koostööd Ukraina ametiasutuste ning rahvusvaheliste ja valitsusväliste organisatsioonidega ning toetaks neid kõigi kadunud ja küüditatud laste dokumenteerimisel, tagades nende turvalise tagasipöördumise ja taasintegreerimise ning pakkudes vajalikku õiguslikku, psühholoogilist ja sotsiaalset tuge;

12. mõistab hukka Ukraina sõjavangide ebainimliku kohtlemise Venemaa poolt, sealhulgas piinamise ja hukkamised, millega rikutakse rängalt Genfi konventsioone, samas kui Venemaa sõjavangidel Ukrainas on kõik neile rahvusvahelise õigusega tagatud õigused, sealhulgas selliste rahvusvaheliste organisatsioonide nagu Rahvusvahelise Punase Risti Komitee (RPRK) külastused ja abi; väljendab heameelt seni suurima vangide vahetuse üle, mis toimus 2025. aasta mais, ning nõuab, et EL, selle liikmesriigid ja rahvusvaheline üldsus hõlbustaksid edasisi vahetusi ja avaldaksid vajadusel survet, et tagada nende jätkumine; taunib asjaolu, et Venemaa on ebaseaduslikult vangistanud Ukraina tsiviilisikuid, keda hoitakse isolatsioonis ja ebainimlikes tingimustes, mis hõlmab piinamist ja kohtuväliseid tapmisi; nõuab suuremat rahvusvahelist survet, et tagada kõigi kinnipeetud ukrainlaste vabastamine; kutsub RPRKd üles nõudma, et Venemaa ametivõimud tagaksid RPRK rahvusvahelistele esindajatele takistamatu juurdepääsu kõikjale, kus peetakse kinni Ukraina sõjavange;

13. rõhutab, kui olulised on terviklikud vastutusele võtmise ja õigusemõistmise mehhanismid; väljendab heameelt, et Ukraina on ratifitseerinud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi ja teinud oma karistusseadustikku vastavad muudatused; väljendab heameelt tuumikrühma välisministrite 9. mai 2025. aasta ühisavalduse (Lvivi avaldus) üle Ukraina-vastaste agressioonikuritegude erikohtu loomise kohta; rõhutab, et agressioonikuritegude eest vastutusele võtmine on oluline reeglitel põhineva rahvusvahelise korra säilitamiseks ja karistamatuse ennetamiseks; nõuab, et ELi institutsioonid ja liikmesriigid toetaksid jätkuvalt Euroopa Nõukogu raames erikohtu loomist ja tegevust; innustab kõiki osapooli tagama, et Ukraina kodanikuühiskonna organisatsioonid ja sõjaohvrid saaksid kohtu töös olulist rolli mängida; on veendunud, et õiglane ja püsiv rahu on võimalik ainult siis, kui Ukraina lapsed, muud sunniviisiliselt välja saadetud või kinni peetud tsiviilisikud ja sõjavangid vabastatakse ja pääsevad tagasi oma perede juurde ning kui süüdlased tuuakse kohtu ette;

14. väljendab heameelt Euroopa Inimõiguste Kohtu 9. juuli 2025. aasta otsuse üle kohtuasjas Ukraina ja Madalmaad *vs.* Venemaa, milles

peeti Venemaad vastutavaks ulatuslike ja jõhkrate inimõiguste rikkumiste eest Ukrainas, sealhulgas MH17 allatulistamise, piinamise, vägistamise kui sõjarelva, kiirhukkamiste, ebaseaduslike ja meelevaldsete kinnipidamiste ning laste organiseeritud Venemaale viimise ja seal lapsendamise eest;

15. rõhutab, et sanktsioonid ning sanktsioonidest kõrvalehoidmise ennetamine ja tõkestamine on endiselt otsustava tähtsusega vahendid, millega nõrgestada Venemaa suutlikkust agressioonisõda jätkata ja neutraliseerida Euroopa julgeolekut ohustavad tegurid; nõuab Venemaa majanduse vastu suunatud sanktsioonide laiendamist, sealhulgas metallurgia-, tuuma-, keemia-, energeetika- ja finantssektoris; väljendab heameelt Venemaa Föderatsiooni vastu suunatud 18. sanktsioonipaketi vastuvõtmise üle ning nõuab, et EL ja selle liikmesriigid võtaksid vastu täiendavad sanktsioonipaketid, eelkõige eesmärgiga tõkestada kehtivatest meetmetest kõrvalehoidmine; rõhutab, et sanktsioonide range rakendamine ja jõustamine on väga oluline, et võtta Venemaa sõjamasinalt vahendid ja tugevdada Ukraina vastupanuvõimet; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama USA jätkuva osalemise Venemaa-vastaste sanktsioonide rakendamises, et säilitada surve Venemaa majandusele ja riigieelarvele; on arvamusel, et sanktsioone tuleb pikendada ja jätkata, kuni Venemaa lõpetab agressioonisõja Ukraina vastu ja maksab sõja eest hüvitist;

16. nõuab tungivalt kiiremat järkjärgulist Venemaa süsivesinikutoodetest loobumist ELis, et need lõpuks täielikult keelustataks; kordab, et Euroopa energiajulgeoleku seisukohalt on väga oluline, et tehakse lõpp ELi energiasõltuvusele Venemaa süsivesinikest; väljendab heameelt Venemaa söele kehtestatud ELi täieliku embargo tulemusliku rakendamise üle, misläbi on tehtud lõpp ELi sõltuvusele Venemaa söest; tuletab meelde Venemaa naftale kehtestatud ELi embargot, kuid peab kahetsusväärseks, et Ungari valitsus ja Slovakkia valitsus on otsustanud sellest sõltuvaks jääda, ning nõuab tungivalt, et nad teeksid sellele kahjulikule sõltuvusele kiiremas korras lõpu, rakendades vajaduse korral konkreetseid toetusmeetmeid; kutsub nõukogu üles kehtestama sanktsioonid kõikidele Venemaa varilaevastikus tegutsevatele laevadele ja võtma ühendust lipuriikidega, et need laevad kustutataks laevaregistrist, muutes need kindlustusettevõtete jaoks kindlustuskõlbmatuks; nõuab tungivalt suuremaid jõupingutusi, et vältida Venemaa nafta suhtes kehtivatest sanktsioonidest kõrvalehoidmist; nõuab tungivalt, et EL ja G7 koalitsioon alandaksid nafta hinnalage, et Venemaa sõjapidamise rahastamise võimet veelgi nõrgestada; väljendab heameelt komisjoni hiljuti väljakuulutatud kava „REPowerEU“ üle; nõuab siiski tungivalt, et komisjon kiirendaks võimaluse korral ajakava ja võtaks vajadusel ajutisi meetmeid, nagu nafta hinnalae alandamine ning veeldatud maagaasi hinnalae ja impordikvoodi kehtestamine; lükkab resoluutselt tagasi üleskutsed jätkata selliseid projekte nagu Nord Stream 1 ja 2; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et rohkem kui kolm aastat pärast täiemahulise sissetungi algust ei

ole nõukogu kehtestanud Venemaa gaasile täielikku embargot; nõuab sellise meetme kiiremas korras vastuvõtmist;

17. taunib ELis teatavate valitsuste tõkestavat käitumist, kes on ähvardanud Venemaa-vastased piiravad meetmed vetostada või vastustada; toetab kavatsust kriminaliseerida sanktsioonide rikkumine ja nendest kõrvalehoidmine Ukrainas, nagu on kavandatud kiireloomulises seaduseelnõus nr 12406; rõhutab, et selliste õigusaktide jõustamine on oluline, et kõrvaldada lüngad, mis võimaldavad sanktsioonidega hõlmatud vara blokeerimisetapis välja viia, ja tuua Venemaa agressioonisõja võimaldajad kohtu ette; nõuab tungivalt, et Ukraina võtaks nimetatud seaduseelnõu vastu kooskõlas ELi asjakohaste parimate tavadega;

18. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid konfiskeeriksid Venemaale kuuluvad tõkestatud varad ning teeksid need kättesaadavaks Ukraina kaitsmiseks, ülesehitamiseks ja ohvritele hüvitise maksmiseks kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja riigi vastutuse põhimõttega; rõhutab, et esimese eesmärgi saavutamiseks on äärmiselt oluline tagada, et Venemaa suveräänsed varad jääksid ELis tõkestatuks;

19. nõuab nõukogu ja komisjoni tugevat juhtimist, et leida kestlik lahendus ELi ajutise kaitse mehhanismi osas, mis puudutab rohkem kui nelja miljonit ukrainlast ja mida on pikendatud 2026. aasta märtsini; rõhutab vajadust tagada võrdne kohtlemine ja vältida killustatust ELis; rõhutab, kui oluline on kaitsta nende ukrainlaste õigusi, kes ei saa koju tagasi pöörduda ja soovivad ELi jääda, toetades samal ajal ka neid, kes otsustavad Ukrainasse tagasi pöörduda ja oma elu seal uuesti üles ehitada;

20. innustab Ukrainat ja liikmesriike tegema tihedat koostööd, et maksimeerida Ukraina pagulaskogukonna ja diasporaa võimalikku majanduslikku panust, et tagada Ukraina majanduse praeguse ja tulevase taastamise ja Ukraina ülesehituse vastupanuvõime ja kaasavus;

21. kutsub Ukraina poliitilisi jõude üles jääma ühtseks ja juhinduma jätkuvalt kindlast poliitilisest ühtsusest ja ühtekuuluvusest, mis on tõestanud Ukraina vastupanuvõimet, pidades silmas jätkuvat eksistentsiaalset ohtu riigi vabadusele ja sõltumatusele; kutsub kõiki Ukraina poliitilisi jõude, eelkõige neid, kes on praegu võimul, üles kasutama oma sõjaaja volitusi, et edendada poliitilist ühtsust ning sidusat ja kaasavat poliitikakujundamist;

Pühendumine ELiga ühinemisele

22. peab ülimalt kiiduväärseks, et Ukraina on vankumatult pühendunud ELi liikmesuse nõuete täitmisele, sealhulgas ELi õigustiku järgimisele, hoolimata Venemaa jõhkrast ja lakkamatust agressioonisõjast ning lahingutegevuse hiljutisest hoogustumisest; nõuab tungivalt, et Ukraina sellealane vankumatus ja reformide

tempo säiliks; rõhutab reformide hoogsat elluviimist Ukrainas ning väljendab heameelt, et Ukraina on saavutamas ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga järjest suuremat kooskõla, mille määr oli 2024. aastal 95 %; märgib, et ELiga ühinemise protsessi raames nõutavaid reforme toetab üle 70 % ukrainlastest, ja rõhutab, kui olulised on sel ajal ELi pidev mõju, struktureeritud tingimuslikkus ja üldsuse teavitamine;

Demokraatia, õigusriik ja korruptsioonivastane võitlus

23. kiidab Ukraina erakordseid jõupingutusi sõja ajal demokraatlike institutsioonide tugevdamisel; innustab Ukrainat ja selle valitsust reforme samas tempos jätkama; tuletab meelde, et üldtunnustatud demokraatlike põhimõtete ja Ukraina põhiseaduse kohaselt ei saa valimisi korraldada sõja ajal ja sõjaseisukorra tingimustes; rõhutab, et selleks, et demokraatlikud valimised vastaksid rahvusvahelistele standarditele, peab nende ettevalmistamiseks olema piisavalt aega ja tagatud peab olema juurdepääs teabele; kutsub Ukraina ametivõime üles hoiduma ebakohastest ja poliitiliselt motiveeritud kohtumenetlustest ja sanktsioonidest opositsiooni esindajate vastu ning toetama parlamentaarset pluralismi ja edendama konstruktiivset dialoogi Ülemraada poliitiliste jõudude vahel;

24. kordab soovitust kaotada ELiga ühinemist silmas pidades kõik piirangud Ülemraada liikmete mandaadiga seotud ja poliitilistel eesmärkidel toimuvatele välisreisidele; rõhutab, kui oluline on austada ja tugevdada Ülemraada institutsioonilist rolli, ning toetab käimasolevaid reformipüüdlusi, et suurendada Ülemraada õigusloomealast suutlikkust, järelevalvet täidesaatva võimu üle ja aruandekohustust üldsuse ees;

25. väljendab heameelt, et vastu on võetud õigusloomeseadus, mis komisjoni hinnangul on oluline samm struktureerituma ja tulemuslikuma õigusloomeprotsessi suunas Ukrainas pärast sõjaseisukorra võimalikku kaotamist ja Ukraina keskvalimiskomisjoni jõupingutusi riikliku valijate registri ajakohastamisel;

26. väljendab heameelt, et Ukraina on koostöös komisjoniga töötanud välja kolm tegevuskava, mis käsitlevad õigusriiki, avaliku halduse reformi ja demokraatlike institutsioonide toimimist, kusjuures kõik kolm tegevuskava hõlmavad korruptsioonivastaseid meetmeid; märgib, et kui komisjon on need tegevuskavad heaks kiitnud, saab nendest kriitilise tähtsusega võrdlusalus, mille abil jälgida Ukraina reformide edenemist; väljendab heameelt, et kõigi kolme tegevuskava lahutamatuks osaks on korruptsioonivastased meetmed; rõhutab, kui oluline on siduda reformid laiemate ühiskondlike ja poliitiliste muutustega, et tagada reformide kestlikkus pikas perspektiivis ja tulemuslik rakendamine ning avaliku sektori asutuste sõltumatu toimimine; rõhutab, kui oluline on soodustada konstruktiivset poliitilist kultuuri ja edendada usaldusel põhinevat koostööd Ukraina erakondade vahel; tõstab positiivse aspektina esile

Ukraina parlamendiliikmete aktiivse osalemise Jean Monnet' dialoogis ja ergutab kohaldama Euroopa parimaid tavasid, et edendada erakondade koostööd ühiste probleemide lahendamisel ELiga ühinemise suunas liikumisel;

27. väljendab heameelt aruandeperioodil kohtusüsteemi reformimisel tehtud edusammude üle ja ergutab Ukrainat veelgi suurendama oma õigusloomeprotsesside läbipaistvust ning eraldama rohkem rahalisi, inim- ja tehnilisi ressursse, et tegeleda kohtusüsteemi arengut takistavate probleemidega, suurendada kohtusüsteemi sõltumatust ja tugevdada korruptsioonivastast võitlust, tagades seeläbi kooskõla ELi standarditega, vältides samal ajal pealiskaudseid meetmeid, mis võivad takistada ELiga ühinemist;

28. märgib, et hoolimata täiustatud õigusraamistikust on kohtusüsteem endiselt üks sektoritest, mis on korruptsiooni ja poliitilise sekkumise suhtes vähem kaitstud, mida tõendavad korduvad ulatusliku korruptsiooni juhtumid ning kohtute ja õigusasutuste, sealhulgas Ukraina konstitutsioonikohtu ja Ukraina kohtunike kõrgema kvalifikatsioonikomisjoni tegevuse lubamatu mõjutamine; võtab murega teadmiseks Ukraina konstitutsioonikohtu jätkuva paralüüsi ning nõuab tungivalt ülejäänud kohtunike kiiret ametisse nimetamist ja kõrgema kohtunõukogu vabade ametikohtade täitmist; kutsub lisaks Ülemraadat üles võtma kooskõlas Veneetsia komisjoni arvamustega vastu konstitutsioonikohtu seaduse, ühtlasi kutsub Ukrainat üles võtma vastu tegevuskava ja viima läbi sisereforme, et vältida põhjendamatut sekkumist ja tugevdada kohtueetikat; rõhutab, et eriti oluline on kaitsta Ukraina kohtunike kõrgema kvalifikatsioonikomisjoni institutsioonilist sõltumatust, pidades silmas ka rahvusvaheliste lepingute, sealhulgas Rahvusvahelise Valuutafondiga sõlmitud lepingute alusel võetud kohustusi; rõhutab vajadust tõhustada võitlust korruptsiooni ja erahuvide vastu kohtusüsteemis, mis on hädavajalik, et suurendada üldsuse usaldust ja edendada Ukraina ühinemisprotsessi; rõhutab, kui olulised on kohtusüsteemi juhtorganite ja juhtivate ametikohtade puhul läbipaistvad ja tulemuspõhised valikumenetlused, sealhulgas sõltumatute riiklike ja rahvusvaheliste ekspertide kaasamine; rõhutab vajadust tagada kohtunike depolitiseeritud ametissenimetamine, talitluslikku usaldusväärsust käsitlevad kaitsemeetmed, läbipaistvus, usaldusväärsus, vastutus ja tõhustatud rahvusvaheline järelevalve, et vältida valikulist õigusemõistmist ja suurendada üldsuse usaldust kohtusüsteemi vastu;

29. märgib murega, et valitseb suur kohtunike nappus, enamikus kohtutes on ülemäärane töökoormus, esineb suuri lünki rahastamises ja kohtuasjad jaotuvad kohtunike vahel ebaühtlaselt, mis kõik mõjutab negatiivselt kohtumenetluste kvaliteeti ja kiirust ning takistab kodanike juurdepääsu õigusemõistmisele; rõhutab vajadust leida nendele probleemidele lahendus, et vähendada kohtusüsteemile avalduvat survet, sealhulgas vahendusmenetluse ja menetluste filtreerimise mehhanismide kasutamise abil; märgib, et Ukraina oli

Transparency Internationali 2024. aasta korruptsioonitaju indeksis 180 riigi seas 105. kohal, saades100 punktist 35 punkti, mis näitlikustab korruptsioonivastase võitluse valdkonnas valitsevate probleemide mastaapi; rõhutab, et õigusalase hariduse parandamine ja Ukraina kohtute digitaliseerimise lõpuleviimine on Ukraina laiema kohtureformi seisukohalt äärmiselt olulised;

30. väljendab heameelt korruptsiooni ennetamise riikliku ameti uue juhi ametisse nimetamise ja sõltumatute auditite algatamise üle, et hinnata Ukraina riikliku korruptsioonivastase büroo tulemuslikkust korruptsiooni vastu võitlemisel; väljendab heameelt muudetud karistusseadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku jõustumise üle, mis peaks suurendama korruptsioonivastaste meetmete tõhusust, eelkõige kokkuleppemenetluse raamistiku täiustamise abil; tunnistab, et kasvanud on kõrgema korruptsioonivastase kohtu iga-aastaste kohtuotsuste ning Ukraina riikliku korruptsioonivastase büroo ja korruptsioonivastase eriprokuratuuri süüdistusaktide arv, mis kajastab pidevaid edusamme süüdistuse esitamise valdkonnas; väljendab heameelt vara deklareerimise menetluste ja üldsuse juurdepääsu taastamise, huvide konflikti käsitlevate õigusnormide karmistamise ja korruptsioonivastase eriprokuratuuri sõltumatuse suurendamise üle; tunnustab vara tagasivõitmise strateegia 2024–2025 ja sellega seotud meetmete rakendamise tegevuskava vastuvõtmist; nõuab kriminaaltulu jälitamise ja haldamise ameti kiiret reformimist ning toetab seaduseelnõu nr 12374-d kiiret vastuvõtmist, et parandada ameti toimimist; väljendab heameelt peaprokuratuuri keskkonnaküsimuste eest vastutava eriprokuratuuri töötajate arvu suurendamise üle ja nõuab seoses loodusvarade haldamisega tungivalt edasiste korruptsioonivastaste poliitikameetmete väljatöötamist;

31. võtab teadmiseks, et kõrgemas korruptsioonivastases kohtus napib jätkuvalt kohtunikke ning rõhutab, et vabade ametikohtade täitmiseks tuleb kiiresti algatada uus läbipaistev konkurss, millega tagatakse, et kohtul on piisavalt töötajaid ja ruume, et tulemuslikult tegutseda; rõhutab vajadust täita viivitamata peaprokuröri vaba ametikoht ning toonitab, kui oluline on suurendada prokuratuuri institutsioonilist sõltumatust, tagades samal ajal selle volituste nõuetekohase kontrolli;

32. ergutab Ukrainat kaitsma korruptsioonivastaste institutsioonide, sealhulgas korruptsioonivastase eriprokuratuuri ja Ukraina riikliku korruptsioonivastase büroo sõltumatust ja mõjusust, tagades läbipaistvad ametisse nimetamise menetlused, kaitstes neid organeid poliitilise sekkumise eest ja tugevdades nende institutsioonilist autonoomiat; rõhutab, kui oluline on tagada korruptsioonivastase eriprokuratuuri suurem sõltumatus peaprokuratuurist ning anda Ukraina riiklikule korruptsioonivastasele büroole vahendid, mille abil oleks võimalik õigeaegne juurdepääs kohtuekspertiisile ja autonoomne pealtkuulamise suutlikkus, et viia läbi tulemuslikke uurimisi; tunnustab Ukrainat korruptsioonivastase eriprokuratuuri

töötajate arvu suurendamise eest ning toonitab vajadust ühitada töötajate arvu kasv piisavate rahaliste ja tehniliste vahenditega, et tagada tegevussuutlikkus; julgustab Ukrainat kaaluma riikliku uurimisbüroo struktuurireformi, et tugevdada selle sõltumatust ja tõhusust, vältimaks selle kuritarvitamist Ukraina sõjajärgsete poliitiliste arengute kontekstis, eelkõige seoses valimiskampaaniatega;

33. väljendab muret Ukraina ametivõimude läbikukkunud katse pärast õõnestada korruptsioonivastaste institutsioonide sõltumatust; väljendab heameelt kodanikuühiskonna tugeva vastuseisu üle nendele vastuvõetamatutele katsetele, mis sundisid ametivõime tagasi pöörduma; peab seda ametivõimude sammu ohtlikuks katseks õõnestada tõelise korruptsioonivastase võitluse saavutusi; rõhutab, et edu korral olnuks see samm kasulik üksnes Ukraina vaenlastele; rõhutab, et see peaks olema selge hoiatus kõigile Ukraina elanikele, kes kitsast omahuvist lähtudes ei karda riigi tulevikku ohtu seada; rõhutab, et korruptsioonivastane võitlus nõuab pikaajalist pühendumist ja ulatuslikke pingutusi, et luua hea valitsemistava koos hästi toimiva kontrolli- ja tasakaalustussüsteemiga; toetab komisjoni seisukohta, et need institutsioonid on Ukraina reformikava jaoks üliolulised ning peavad korruptsioonivastases võitluses ja üldsuse usalduse säilitamisel tegutsema sõltumatult;

34. väljendab heameelt, et Ukraina oligarhia kaotamise tegevuskava raames võeti vastu lobitöö seadus; rõhutab, et oligarhide mõjuvõimu piiramiseks on vaja uuendatud terviklikku strateegiat, millesse oleksid kaasatud riiklikud sidusrühmad, rahvusvahelised eksperdid ja kodanikuühiskonna organisatsioonid; ergutab Ukraina ametiasutusi jätkama riigiettevõtete juhtimise reformi kooskõlas OECD suunistega, et minimeerida võimalikku patronaaži ohtu ja ennetada korruptsiooni, sealhulgas avaldades kõik andmed riigiettevõtete tegelike omanike kohta ning tagades, et kõigil suurematel riigiettevõtetel oleks sõltumatu ja sooliselt tasakaalustatud juhatus;

35. rõhutab, kui oluline on finantskontrolli valdkonna edasine reform, sealhulgas riigikontrolli järelevalvetegevuse parandamine ja kontrollikoja reformi nõuetekohane rakendamine, et kaitsta riiklikke kulutusi;

36. võtab teadmiseks Euroopa Nõukogu riikide korruptsioonivastase ühenduse poolt 22. novembril 2024 vastu võetud teise vastavusaruande addendum’i järeldused, mille kohaselt Ukraina on selles aruandes esitatud 31 soovitusest rahuldavalt täitnud 18 või neid rahuldavalt käsitlenud; ergutab Ukrainat täielikult rakendama ka ülejäänud soovitusi, eelkõige kehtestama süsteemi, mille kohaselt jaotatakse kohtuasju prokuröridele juhuslikkuse alusel, määratlema täpsemalt distsiplinaarsüüteod ning laiendama distsiplinaarkaristuste ulatust, et tagada parem proportsionaalsus ja tulemuslikkus, võttes arvesse Ukraina konkreetseid asjaolusid;

37. nõuab tungivalt, et Ukraina seaks prioriteediks õigusriigi tugevdamise, kohtureformi ja korruptsioonivastase võitluse, ning nõuab, et EL ja liikmesriigid suurendaksid nende jõupingutuste toetamist, kuna edusammud nendes valdkondades on üliolulised mitte ainult ELi liikmesuse, vaid ka eduka taasülesehitamise ja majandusliku usalduse jaoks; soovitab võtta kooskõlas ELi õigustikuga vastu range rikkumisest teatajate kaitset käsitleva seaduse; märgib, et Ukraina praegune korruptsioonivastane poliitikaraamistik aegub 2025. aastal, ning rõhutab vajadust uuendatud riikliku korruptsioonivastase programmi järele, mis kajastab kodanikuühiskonna panust ning seab kaugeleulatuvad eesmärgid, mõõdetavad kriteeriumid ja selged ajakavad;

38. kutsub komisjoni üles kaasama Ukrainat ELi õigusriigialaste vahendite kasutamisse, et parandada enne ühinemist demokraatlike reformide rakendamist; ergutab parandama õiguskorra tagamise suutlikkust finantsuurimiste läbiviimiseks, töötades välja metoodilised suunised ja muutes rolle selgemaks, sealhulgas reageerides jõulisemalt sellistele kuritegelikele skeemidele nagu rahamuulade kasutamine;

39. märgib, et Venemaa agressioonisõda paneb Ukraina kohtusüsteemi tohutu surve alla, sealhulgas kollaboratsioonijuhtumite suure hulga tõttu; nõuab sellega seoses kollaborante käsitlevate õigusaktide hoolikat kohaldamist, kaitstes põhiõigusi ja õiglast kohtumenetlust, ning ergutab kasutama õiguslikul selgusel ja rangetel faktidel põhinevat prokuratuuri ühtset lähenemisviisi, mis on vabastatud territooriumide taasintegreerimiseks hädavajalik; ergutab sellega seoses Ukraina ametivõime seadma kooskõlas neljanda Genfi konventsiooniga esikohale süüdistuste esitamise, lähtudes asjaolude raskusest ja nende mõjust riigi julgeolekule; nõuab suuremat läbipaistvust ja üldsuse juurdepääsu selliseid süüdistusi käsitlevatele andmetele;

40. nõuab tungivalt, et Ukraina reguleeriks virtuaalvarasid, võttes vastu põhjalikud õigusaktid, määrates järelevalveasutuse, viies läbi riskihindamise ja toetades virtuaalvaraga seotud finantskuritegude avastamist; väljendab sellega seoses heameelt selle üle, et Ülemraada võttis hiljuti vastu seaduseelnõu nr 11290, ning nõuab tungivalt, et võetaks vastu seaduseelnõu nr 12207, millega nähakse muu hulgas ette Euroopa küberturvalisuse sertifitseerimise kavad ja mille eesmärk on viia Ukraina õigusaktid kooskõlla ELi standarditega;

Põhivabadused ja inimõigused

41. tunnustab Ukraina võetud kohustust kaitsta põhiõigusi hoolimata Venemaa jätkuvast agressioonisõjast ja ka selles kontekstis; rõhutab kodanikuühiskonna olulist rolli reformi- ja ELiga ühinemise protsessides; rõhutab vajadust säilitada kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas inimõiguste kaitsjate ja aktivistide

jaoks turvaline, soodne ja osalust soodustav keskkond; nõuab riikliku inimõiguste strateegia kiiret ajakohastamist ja terviklikku rakenduskava; ergutab sisukale dialoogile kodanikuühiskonnaga kõigis avaliku ja poliitilise elu valdkondades ning nõuab tungivalt jätkuvat poliitilist ühtsust Ukraina liikumisel ELiga ühinemise suunas; ergutab viima Ukraina ombudsmani volitusi määratlevat õigusraamistikku vastavusse ELi õigustikuga;

42. tõdeb sõjatingimustes pluralistliku meedia säilitamisega seotud probleeme, sealhulgas turu kokkuvarisemine, julgeolekupiirangud ja inimressursside nappus; on veendunud, et Ukraina elujõuline inforuum ja meediavabadus on üks riigi peamisi tugevaid külgi Venemaa sissetungile ja propagandale vastu seismisel; nõuab meediateenuste osutajatele täieliku üleriigilise ringhäälingu taastamist poliitilise valikuna, olles kindlalt vastu sellele, et vajadusel sõjaaja piirangute kohaldamisega liigutakse järjest rohkem poliitilise tsensuuri poole;

43. tunnustab vaprat tööd, mida teevad Ukraina inimõiguste kaitsjad ja ajakirjanikud, kes dokumenteerivad inimõiguste rikkumisi ajutiselt okupeeritud piirkondades; tunnustab Ukraina strateegilist positsiooni infosõja esirinnas ning väljendab heameelt Ukraina osalemise üle sellistes Euroopa algatustes nagu Euroopa demokraatia kaitse programm ja ühised julgeolekualased kohustused, et võidelda välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumistega; tõdeb, et Ukraina on ELi peamine partner võitluses välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste vastu, ning nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid tõhustaksid võitlust Venemaalt lähtuvate desinformatsiooni ja hübriidohtude vastu; nõuab digikirjaoskuse edendamist, digiteenuste määruse jõustamist sotsiaalmeedia platvormidel ja ELi enda strateegilise kommunikatsiooni tugevdamist, et võidelda Venemaa sekkumise vastu ja teavitada avalikkust selgelt ELi märkimisväärsest toetusest Ukrainale;

44. väljendab heameelt seadusandlike algatuste üle, mille eesmärk on edendada LGBTQI+ kogukonna liikmete ja teiste tõrjutud rühmade võrdõiguslikkust, eelkõige seaduseelnõude 5488 (vaenukuriteod), 12252 (kooselulepingud) ja 9103 (registreeritud kooselu) üle; nõuab tungivalt nende seaduste kiiret vastuvõtmist, et tagada vastavus Euroopa Inimõiguste Kohtu standarditele; nõuab uue diskrimineerimisvastase seaduse vastuvõtmist, mis hõlmaks seksuaalset sättumust, soolist identiteeti ja puudeid, ning Ukraina diskrimineerimisvastase õigusraamistiku edasist tugevdamist;

45. väljendab heameelt rahvusvähemuste seaduse 2024. aasta juuli muudatuste üle, millega kehtestati kakskeelsed haridusvõimalused, ning ergutab neid reforme piisava rahastamise ja õpetajakoolituse abil kiiresti ellu viima; väljendab heameelt rahvusvähemuste nõukogu loomise üle ning seoses sellega, et hiljuti võeti vastu rahvusvähemuste õiguste kaitse tegevuskava kuni aastani 2027,

mille eesmärk on ühtlustada Ukraina õigusaktid ELi standarditega; nõuab struktureeritud ja sisulist dialoogi vähemuskogukondadega ning Veneetsia komisjoni soovituste täielikku rakendamist;

46. tunnustab Ukraina suutlikkust tagada hariduslik järjepidevus ja reformid, eelkõige digivahendite, ELi toetatavate programmide ja vastupanuvõimelise avaliku taristu arendamise kaudu; ergutab komisjoni laiendama Ukraina üliõpilastele ja asutustele programmide „Erasmus+“, „Euroopa horisont“ ja „EU4Youth“ raames antavat toetust;

47. väljendab heameelt selle üle, et Ukraina on ratifitseerinud Istanbuli konventsiooni ja loonud ohvrite tugikeskused; ergutab Ukrainat tagama soolise vägivalla ennetamisele ja ohvrite toetamisele püsivat rahastamist, eriti arvestades sõja ajal suurenenud riske; ergutab Ukrainat täiustama seadust diskrimineerimise ennetamise ja selle vastu võitlemise põhimõtete kohta Ukrainas ja Ukraina kriminaalkoodeksit vaenukuritegude kohta vastavalt rahvusvahelistele standarditele ning tegema vajalikke seadusandlikke muudatusi Istanbuli konventsiooni rakendamiseks;

48. tõdeb, et konflikti- ja konfliktijärgses olukorras on suurenenud inimkaubanduse oht, eriti naiste ja laste puhul; kutsub Ukraina ametiasutusi üles tugevdama ELi toetusel avastamismehhanisme ja tegema koostööd kodanikuühiskonnaga, et tagada ohvrite kaitse ja rehabiliteerimine kooskõlas ELi inimkaubandusevastase võitluse direktiiviga[3];

49. toetab ELi abi tõhustamist Ukrainale füüsilise rehabilitatsiooni ja proteesimise valdkonnas, eelkõige haavatud sõdurite, miiniohvrite ja kehaliikme kaotanud isikute jaoks; rõhutab riikliku proteesimis- ja rehabilitatsioonisüsteemi väljatöötamise tähtsust ELi ja liikmesriikide toetusel; ergutab partnerlusi Euroopa raviasutustega, et edendada suutlikkust, koolitusi ja juurdepääsu kaasaegsele varustusele;

50. võtab teadmiseks, et vastu on võetud seadus, mis võimaldab Ukraina õigeusu kogudustel loobuda Moskva patriarhaadi jurisdiktsioonist ja otsustada vabalt oma uue hierarhilise kuuluvuse üle; mõistab hukka Venemaa vägede poolse kultuuripärandi esemete ebaseadusliku omastamise ja eemaldamise ajutiselt okupeeritud Ukraina aladelt; nõuab tungivalt usu- ja kultuuripärandi austamist ajutiselt okupeeritud aladel, sealhulgas 485s juba hävitatud paigas, pühakojas ja pühapaigas; rõhutab kõigi osaliste kohustust kaitsta kultuuripärandit kooskõlas rahvusvaheliste konventsioonidega;

51. kutsub Ukrainat üles jätkama tööõiguse põhireeglite ühtlustamist,

---

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1712, millega muudetakse direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset (ELT L, 2024/1712, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj).

eriti kogunemisvabaduse ja sotsiaalse dialoogi osas, ning ergutab Ukrainat jätkama oma riiklike töö- ja sotsiaalalaste õigusaktide kooskõlla viimist ELi standarditega, eelkõige tööhõive, sotsiaalpoliitika ja võrdsete võimaluste valdkonnas; kutsub komisjoni üles andma lisatuge sellise edasiliikumise edendamiseks; rõhutab vajadust ulatuslike konsultatsioonide järele ametiühingute ja kodanikuühiskonnaga ning soovitab selles küsimuses arvesse võtta Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni eksperditeadmisi;

Piirkondlik koostöö ja heanaaberlikud suhted

52. väljendab heameelt Ukraina aktiivse osalemise üle piirkondlikes algatustes, nagu riigi juhtpositsioon idapartnerluse kodanikuühiskonna foorumil ja piiriüleste projektide koordineerimine ELi liikmesriikidega;

53. väljendab heameelt komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja hiljutise ühisteatise üle, mis käsitleb Euroopa Liidu strateegilist lähenemisviisi Musta mere piirkonnale[4] ja eelkõige Ukraina võimaluste üle teha selles raamistikus sisulist koostööd; ergutab Ukrainat jätkama aktiivset osalemist idapartnerluses ja Euronesti parlamentaarses assamblees nn integratsioonijuhina, kes kaitseb kogu piirkonnas ELi väärtusi ja reforme;

54. tervitab ja innustab Ukraina ja ELi liikmesriikide katseid tegeleda ajalooliste kahepoolsete ja piirkondlike suhete lahendamata aspektidega, näiteks Volõõnia massimõrvaga, tõelise ja lojaalse leppimise vaimus ning austades selliseid ELi väärtusi nagu inimväärikus ja heanaaberlikud suhted ning ajalooliste sündmuste kriitiline hindamine; on veendunud, et kõigi poolte hea tahte korral lähenetakse kannatlikule lepitusprotsessile konstruktiivselt, et saavutada vastastikune mõistmine; väljendab sellega seoses heameelt Poola ja Ukraina ametivõimude vaheliste käimasolevate läbirääkimiste üle, mis viisid 2025. aasta aprillis Poola kodanike haudade väljakavamiseni Ukraina territooriumil; loodab, et protsessi jätkatakse selge eesmärgiga pakkuda ohvrite väärikat ümbermatmist ja mälestamise võimalust;

55. väljendab sügavat muret seoses hiljutise avastusega, et Ungari julgeolekuasutused kogusid Ukraina edelaosas Taga-Karpaatia piirkonnas luureandmeid; väljendab kahetsust Ungari valitsuse süstemaatilise poliitika üle, mille eesmärk on õõnestada Ukraina enesekaitsealaseid pingutusi ja kasutada Ukraina ungari vähemusega seotud probleeme poliitilise kasu saamiseks, takistades seeläbi Ukraina edusamme ELiga lõimumisel;

---

[4] Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 28. mai 2025. aasta ühisteatis „Musta mere piirkonda käsitlev Euroopa Liidu strateegiline lähenemisviis“ (JOIN(2025)0135).

Sotsiaalmajanduslikud reformid

56. väljendab heameelt selle üle, et Ukraina on rakendanud prioriteetset tegevuskava aastateks 2023–2024 ja võtnud vastu õigusaktid, mis on vajalikud Ukraina majandusjulgeoleku büroo reformimiseks, et büroo saaks tulemuslikumalt võidelda maksudest kõrvalehoidumise ja majanduskuritegevuse vastu;

57. tuletab meelde, et 2023. aastal võeti vastu kohaliku avaliku teenistuse seadus, ning ergutab Ukraina valitsust võtma tulevaste avaliku halduse reformidega seoses kasutusele süsteemset lähenemisviisi, kehtestades selge visiooni ja struktureeritud rakendamisstrateegia; rõhutab vajadust suurendada institutsioonilist ja haldussuutlikkust, mis on vajalik ühinemisega seotud reformide pikaajalise edu ja mõju tagamiseks, mitte ainult õigusaktide osas, vaid ka praktikas; väljendab heameelt selle üle, et ülemraada võttis hiljuti vastu seaduseelnõu nr 8222, millega standarditakse riigiteenistujate tasustamissüsteem, et parandada juhtimise tõhusust, viies selle ühtlasi kooskõlla Euroopa avaliku teenistuse juhtimise standarditega;

58. ergutab Ukrainat tegema edusamme kohaliku omavalitsuse seaduse muudatuste, sealhulgas seaduseelnõu nr 4298 heakskiitmisel, et viia kohaliku valitsemise reformid kooskõlla ELi standarditega; nõuab tasakaalustatud õigusraamistikku haldusjärelevalvele, mis järgiks proportsionaalsuse põhimõtet ja Euroopa kohaliku omavalitsuse hartat, kaitstes samal ajal kohalike omavalitsuste pädevusi, eelisõigusi ja omavalitsusfunktsioone; tuletab meelde oma üleskutset võtta kohalike ja piirkondlike avaliku sektori asutuste jaoks ametlikult kasutusele juriidilise isiku staatus;

59. nõuab järjepidevat edasiliikumist detsentraliseerimisreformiga ja omavalitsuse tugevdamisel kohalikul tasandil; väljendab heameelt ELi ja liikmesriikide toetatud programmi U-LEADi III etapi käivitamise üle, mis keskendub kohaliku omavalitsuse tugevdamisele ning vastupanuvõimelise taastumise edendamisele kohalikul ja piirkondlikul tasandil; rõhutab, kui oluline on tagada, et kõik tulevased põhiseaduslikud või institutsioonilised reformid, sealhulgas valimis- ja detsentraliseerimisreformid, viidaks läbi läbipaistvalt, kaasavalt ja kooskõlas Veneetsia komisjoni soovitustega;

60. väljendab heameelt selle üle, et Ukraina on saavutanud peamised vahe-eesmärgid, ja kutsub Ukrainat üles jätkama edusammude tegemist Ukraina kava rakendamisel vastavalt määrusele (EL) 2024/792, järgides samal ajal selle aluseks olevaid väärtusi ja standardeid; rõhutab, et komisjon peab säilitama tingimuslikkuse, eelkõige seoses rahastu III sambaga, et tagada reformiprotsessis kestlikkus ja vastutus; rõhutab, et reforme viiakse ellu tugeva hooga, mis on ajendatud laialdasest ühiskondlikust konsensusest ja Ukraina rahastu tingimuslikkusest;

61. väljendab heameelt jätkuva toetuse üle kodanikuühiskonna organisatsioonidele Ukraina rahastu kodanikuühiskonna komponendi kaudu ning ergutab Ukrainat tagama, et finantsaruandluse nõuded ei piiraks põhjendamatult kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevust; rõhutab sisulise koostöö tähtsust kodanikuühiskonna ja kohalike omavalitsustega, et tagada Ukraina kava tulemuslik rakendamine ja kvaliteetsed reformid; ergutab Ukraina õigusasutusi tugevdama olemasolevaid mehhanisme, sealhulgas kohtumenetluste kaudu, et kaitsta kodanikuühiskonna aktiviste; nõuab tungivalt, et Ukraina tagaks, et finantsaruandluse nõuded ja juriidiliste isikute tegelike tulusaajate reguleerimine ei mõjutaks põhjendamatult kodanikuühiskonna organisatsioonide toimimist ja sõltumatust; väljendab heameelt jätkuva toetuse üle kodanikuühiskonna organisatsioonidele Ukraina rahastu kodanikuühiskonna komponendi kaudu;

62. rõhutab, et Ukraina ülesehitamine peab olema tihedalt seotud tema ELiga ühinemise reformidega ning juhinduma sotsiaalse õigluse, kestlikkuse, läbipaistvuse ja kohaliku isevastutuse põhimõtetest; rõhutab lisaks, et Ukraina ülesehitamine peab põhinema tugeval õigusriigil, läbipaistval valitsemisel ja demokraatlikul kaasamisel; rõhutab, et kohtureform, korruptsioonivastased jõupingutused ja avaliku halduse parandamine ei ole mitte ainult ELiga ühinemise tingimused, vaid olulised ka investeeringute ligimeelitamiseks ning Ukraina partnerite ja kodanike usalduse taastamiseks; nõuab sootundlike lähenemisviiside integreerimist kõikidesse ülesehituspüüdlustesse, sealhulgas naiste ja vähemuste suuremat esindatust otsustusprotsessides; kutsub Ukraina valitsust üles tagama kava „RebuildUkraine“ rakendamisel läbipaistvuse kodanikuühiskonna ja ohustatud ühiskonnarühmadega konsulteerides ja nende osalusega, eelkõige seoses põhiõiguste ja õigusriigi austamisega ning ELi rahaliste vahendite mittediskrimineeriva jaotamise ja kasutamisega;

63. rõhutab ELi Ukraina rahastu ja algatuse „Erakorralise tulu kiirendamise laenud Ukrainale“ olulist rolli, mis annavad 2025. aastal Ukraina avalike teenuste, makromajandusliku finantsstabiilsuse ja reformikava toetamiseks kokku üle 30 miljardi euro; nõuab Ukrainale 2026. ja 2027. aastal jätkuvat ja suuremat rahalist toetust, sealhulgas uue makromajandusliku finantsabi paketi kaudu, et katta Ukraina eeldatav 39 miljardi euro suurune eelarve puudujääk; märgib lisaks, et Ukraina rahaline ja majanduslik vastupanuvõime on endiselt peamine eeltingimus riigi kaitsevõime ja reformiprotsessi säilitamiseks; nõuab seetõttu, et kaalutaks lahendusi Ukraina välisvõlakoormuse leevendamiseks;

64. võtab teadmiseks USA ja Ukraina vahelise kriitilise tähtsusega maavarasid käsitleva majanduspartnerluslepingu ning tõdeb, et lepingus kinnitatakse USA pikaajalist toetust Ukraina julgeolekule ja ülesehitamisele; märgib lepingus väljendatud kavatsust kaitsta Ukraina ELiga ühinemise protsessi ja sellega seotud kohustusi ning

tagada kooskõla Ukraina kohustustega rahvusvaheliste finantsasutuste või muude ametlike võlausaldajate ees; kutsub komisjoni üles kutsuma mõlemat poolt üles täiendavalt selgitama, kuidas rakendatakse sätteid, mille eesmärk on kaitsta Ukraina ELiga integreerumist, ning andma korrapäraselt aru nende kooskõla kohta liidu õigusega; peab äärmiselt oluliseks, et selle lepingu kohase maavarade kasutamise puhul järgitaks täielikult kõrgeid sotsiaalseid ja keskkonnaalaseid standardeid ning et nendele vastavuse tagamiseks kasutataks tugevaid kontrollimehhanisme; ootab lisaks, et Ukraina integreeriks täielikult oma riiklikku õigusraamistikku asjaomased ELi keskkonnaalased õigusaktid, sealhulgas veepoliitika raamdirektiivi[5] ja kaevandustööstuse jäätmete käitlemist käsitleva direktiivi[6];

65. tuletab meelde, et ELi laienemine peab tagama, et ühinemine ei too kaasa kandidaatriikide loodusvarade ärakasutamist ega aita kaasa sotsiaalsele ebavõrdsusele ega keskkonnaseisundi halvenemisele;

66. väljendab heameelt Ukraina edusammude üle loomade heaolu käsitlevate õigusaktide osalisel vastuvõtmisel, kuigi põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu raames võetud kohustuste täitmisel esineb märkimisväärseid viivitusi; ergutab Ukrainat jätkama pingutusi nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2005[7] (mis käsitleb loomade kaitset vedamise ajal) vastuvõtmiseks, võttes arvesse nende õigusaktide käimasolevat läbivaatamist ELis, mis on äärmiselt oluline ELi tootmisstandardite järgimiseks ja suurema hulga loomsete toodete ELi eksportimise hõlbustamiseks; nõuab, et ELi ja selle liikmesriigid annaksid Ukrainale sellega seoses rahalist ja tehnilist abi;

67. rõhutab põllumajandussektori vastupanuvõimet ja tähtsust (19 % SKPst, 53 % kaupade ekspordist), kuid rõhutab vajadust mitmekesistada väärtusahelaid ja kasu, mida saaks ELi fütosanitaarstandardite kiirest vastuvõtmisest; rõhutab keskkonnaalaste kaitsemeetmete tähtsust, et tagada Ukraina keskkonnahoidlik taastamine; kutsub komisjoni üles täiendavalt toetama Ukrainat keskkonnamõju hindamise menetluste rakendamisel, eelkõige metsandus- ja põllumajandussektoris, ning

---

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise ja direktiivi 2004/35/EÜ muutmise kohta (ELT L 102, 11.4.2006, lk 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/21/oj).

7 Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1/2005 (mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1255/97) (ELT L 3, 5.1.2005, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1/oj).

keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluste rakendamisel; kutsub lisaks komisjoni üles Ukrainat täiendavalt toetama, et suurendada haldussuutlikkust ELi keskkonnaalase õigustiku täielikuks rakendamiseks, sealhulgas üldsuse kaasamiseks otsuste tegemisse, ning riigi õigusaktide vastavusse viimiseks taastuvenergia direktiiviga[8], eelkõige bioenergia kestlikkuskriteeriumidega;

68. kutsub ülemraadat ja Ukraina valitsust üles muutma seadust nr 12089, mis võimaldab seadustada riigi käest ebaseaduslikult eraisikute kätte läinud maaomandit, sealhulgas metsi ja veekogusid, mis ei ole kooskõlas ELi õigustikuga, kuna seadus selle praegusel kujul toob kaasa õiguskindlusetuse, mis teeb sellise maa riigile tagastamise võimatuks;

Energeetika, keskkond, kestlik areng ja ühenduvus

69. väljendab heameelt märkimisväärsete edusammude üle, mida on tehtud energeetikasektori reformides ja Ukraina vastavusse viimisel Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega ning ergutab Ukrainat vältima taandarengut selles valdkonnas; rõhutab, et Ukraina energiajulgeolekut tuleb veelgi tugevdada, süvendades Ukraina integreerimist ELi energiaturuga, sealhulgas Ukraina elektrivõrgu sünkroniseerimise kaudu Mandri-Euroopaga ning tõhustatud koostöö kaudu gaasi hoiustamisel ja tarnimisel, ning kiirendades taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ja energiatõhususe meetmeid; rõhutab, et elutähtsa energiataristu vastupanuvõime tugevdamine on Ukraina majandusliku stabiilsuse ja strateegilise autonoomia jaoks endiselt keskse tähtsusega;

70. rõhutab, et Ukrainal on märkimisväärne ülejäänud Euroopale energia- ja energiamahukate toodete tarnija potentsiaal; ergutab seetõttu Ukrainat jätkama energiaühenduste arendamist naaberliikmesriikide ja piirkondlike partneritega, nagu Moldova Vabariik, et veelgi rohkem lõimuda ELi energiaturuga; tõdeb, et Venemaa agressioonisõda on sihikule võtnud ja hävitanud asjaomased võrgustikud ja tööstusrajatised; nõuab seetõttu tungivalt, et Ukraina kasutaks ülesehitamist eesmärgiga taastada paremini, kasutades võimaluse korral kõige kliimasõbralikumaid tehnoloogiaid ja protsesse, investeerides taastuvatesse energiaallikatesse ja energiatõhususse ning minimeerides keskkonnamõju kogu tootmisahela ulatuses; väljendab heameelt komisjoni jätkuva tegevuse üle selles valdkonnas, et toetada Ukraina energiasektori reformi, sealhulgas ülesehitamist ja rohepööret; nõuab Ukraina kava ja energiaühenduse pakettide raames võetud kehtivate kohustuste

---

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/2413, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001, määrust (EL) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamisega ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652 (ELT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

täitmise edendamist, sealhulgas piirkondlike energiajaotusettevõtete eraldamist;

71. ergutab Ukrainat Venemaa rünnakute tõttu riigi energiataristule uurima Ukraina energiasektori jaoks kõige kulutõhusamaid ja usaldusväärsemaid lahendusi, näiteks asendades, käimasoleva sõja tõttu võimaluste piires, oma fossiilkütusel töötavad elektrijaamad detsentraliseeritud ja kestlike energiatehnoloogiatega; kutsub komisjoni ja Ukraina ametiasutusi üles kasutama Ukraina rahastu vahendeid strateegiliselt, et seada prioriteediks investeeringud taastuvatesse energiaallikatesse, mis on kriitilise tähtsusega pikaajalise energiajulgeoleku, keskkonnakestlikkuse ja majandusliku vastupanuvõime tagamiseks nii Ukrainas kui ka ülejäänud Euroopas;

72. väljendab sügavat muret Venemaa kahjuliku mõju pärast Rahvusvahelises Aatomienergiaagentuuris (IAEA), vaatamata IAEA tuumaohutuse ja mittesekkumise aluspõhimõtete korduvale rikkumisele Venemaa poolt; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid toetaksid suurema kontrolli kehtestamist Venemaa tegevuse üle IAEAs ning analüüsima reformide tegemist, millega tagataks, et agressorriigid ei saa kahjustada rahvusvahelise tuumajärelevalve neutraalsust ja usaldusväärsust;

73. rõhutab, et Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda kujutab endast ökotsiidi, mis on põhjustanud Ukraina keskkonnale suurt ja pikaajalist kahju ning on muu hulgas viinud ökosüsteemide hävitamise ning vee ja pinnase saastumiseni, ka on sihikule võetud tööstus- ja energiataristu; on seisukohal, et nende tegude rahvusvaheline tunnistamine sõjakuritegudeks on äärmiselt oluline, et tagada Venemaa täielik õiguslik vastutus ja sellest tulenev hüvitis Ukrainale, ning nõuab, et EL toetaks Ukraina ülesehitamise raames terviklikku keskkonna taastamise strateegiat; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid toetaksid täielikult kõiki algatusi, millega dokumenteeritakse Venemaa sõja põhjustatud keskkonna hävitamine, ning toetaksid jõupingutusi vastutusele võtmise ja hüvitamise tagamiseks välisriikide jurisdiktsioonides;

74. tunnustab Ukrainat riikliku energia- ja kliimakava vastuvõtmise eest ning energia- ja kliimapoliitika koordineerimise ja kavandamise eest aastani 2030 koos konkreetsete eesmärkidega, sealhulgas kasvuhoonegaaside heitkoguste märkimisväärne vähendamine ja taastuvenergia osakaalu suurendamine; toetab energiatõhususe fondi ja hiljuti loodud CO_2 heite vähendamise fondi käimasolevaid püüdlusi; nõuab, et ELi ja liikmesriigid tagaksid nende vahendite rahalise kestlikkuse, eelkõige seoses ülesehitamise ning taastuvate energiaallikate kasutuselevõtmisega eluasemetes; ergutab Ukrainat lõimima õiglase ülemineku põhimõtte energiareformidesse, et leevendada sotsiaalset mõju ja toetada kaitset vajavaid rühmi;

75. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid lisaksid tuumaohutuse keskse komponendina Ukraina taastamis- ja ELiga integreerumise

strateegiasse, tagades Euratomi raamistikus kooskõla tuumaenergiat ja kiirguskaitset käsitleva ELi õigustikuga; toetab Ukraina tuumaohutuse ja kiirguslikule avariiolukorrale reageerimise suutlikkuse tugevdamist keskse komponendina Ukraina taastamise ja ELiga integreerumise strateegias, sealhulgas ELi ja rahvusvaheliste partnerite tehnilise ja rahalise abi toel; nõuab ELi juhitava algatuse loomist, et tugevdada tuumajulgeolekut, kaitsta elutähtsat taristut ja ennetada Venemaa agressioonist tulenevaid kiirgusega seotud ohtlikke juhtumeid; väljendab sügavat muret Venemaa Föderatsiooni katsete pärast *de facto* annekteerida Ukraina elutähtsat taristut, sealhulgas usaldusväärsete avalike teadete pärast, et Venemaa Föderatsioon kavatseb Zaporižžja tuumaelektrijaama Ukraina elektrivõrgust eemaldada ja selle sunniviisiliselt Venemaa energiasüsteemi integreerida – selline tegevus kujutaks endast Ukraina suveräänsuse ja rahvusvahelise õiguse tõsist rikkumist ja märkimisväärset ohtu tuumaohutusele; kutsub Rahvusvahelist Aatomienergiaagentuuri (IAEA) sellistele plaanidele avalikult ja ühemõtteliselt vastu seisma ning nõuab tungivalt, et kõik Venemaa sõjaväelased ja -varustus Zaporižžja tuumaelektrijaamast ja kõigist muudest Ukrainas asuvatest tuumarajatistest viivitamata ja tingimusteta välja viidaks; rõhutab, et Ukraina tuumataristu terviklikkus ja vastupidavus ei ole üksnes riiklik küsimus, vaid Euroopa ühine vastutus; nõuab koordineeritud erandolukorra planeerimist ja tihedamat piiriülest koostööd ELi liikmesriikide vahel, et reageerida võimalikele tuumaohtudele, mis tulenevad Venemaa tegevusest Ukrainas;

76. nõuab tungivalt, et Ukraina võitleks tulemuslikult ebaseadusliku metsaraie vastu kooskõlas säästva metsamajanduse ja keskkonnakaitse standarditega, näiteks ebaseadusliku metsaraie vastu Karpaatide ürgmetsades; nõuab, et EL aitaks ära hoida ebaseaduslikku metsaraiet seoses ebaseadusliku Svidovetsi suusakuurordiprojektiga; ergutab Ukrainat investeerima ökoloogiliselt ohutusse, keskkonnasõbralikku ja kestlikku turismitaristusse;

77. kutsub komisjoni üles aitama Ukrainal jätkata edusamme Emeraldi võrgustiku erikaitsealade suure piisavusmäära suunas;

78. väljendab heameelt asjaolu üle, et ELi suunatud eksport moodustas 2024. aastal 63 % koguekspordist, võrreldes 42 %-ga 2021. aastal, mis kajastab kaubanduse edukat ümberkorraldamist;

79. märgib, kui oluline on arendada ja laiendada üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) kaudu Ukrainat ELiga ühendavaid raudteekoridore, mis teenivad nii tsiviil- kui ka sõjalisi logistilisi eesmärke osana laiemast kahesuguse kasutusega taristu strateegiast; ergutab jätkama pingutusi, et viia Ukraina digi- ja transpordistandardid vastavusse ELi standarditega, hõlbustades seeläbi kaubavahetust, liikuvust ja turvalist sidet; rõhutab, et parem ühendatus toetab Ukraina majanduse taastamist ja integratsiooni;

80. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama kõik vajalikud rahalised vahendid, et parandada kavandatud transpordiühendusi ja vastupanuvõimet Ukrainas kuni 2050. aastani, sealhulgas TEN-T kaartide täiendav ajakohastamine; väljendab heameelt solidaarsuskoridoride eduka arendamise ja rakendamise üle, mis on võimaldanud Ukrainal Venemaa Musta mere blokaadist mööda minna ja eksportida naabruses asuvate ELi liikmesriikide ja Moldova kaudu mitmesuguseid kaupu ülemaailmsetele turgudele; tunnustab asjaolu, et vaatamata sõjakoledustele ja teraviljatootmise märkimisväärsele vähenemisele on Ukrainal olnud oluline roll ülemaailmse toidukriisi ennetamisel, kuna 2022. aastal president Volodomõr Zelenskõi algatatud humanitaartoiduprogrammi „Teravili Ukrainast“ kaudu on kõige raskemas toidukriisis olevatele riikidele, eelkõige Aafrikas, tarnitud üle 170 000 tonni nisu; märgib, et valdav osa Ukraina teraviljaekspordist on suunatud arenguriikidesse;

81. tunnustab edusamme Ukraina integreerimisel ELi transpordi- ja digitaalse ühenduvuse algatustesse ning rõhutab, kui oluline on viia nendes valdkondades riigi õigusaktid vastavusse ELi õigustikuga; väljendab eelkõige heameelt meetmete üle, mida on võetud Ukraina kaasamiseks ELi tasuta rändluse alasse, kaotades kodanike ja ettevõtjate jaoks Ukraina ja ELi vahelised mobiilside rändlustasud;

82. rõhutab, kui oluline on tugevdada kooskõlas assotsieerimislepinguga ELi ja Ukraina vahel digi- ja IT-süsteemide ühenduvust, koostalitlusvõimet ja suutlikkust; nõuab jätkuvaid pingutusi, et ühtlustada digipoliitika valdkonnad, laiendada küberturvalisuse alast koostööd ning tagada vastupidav ja turvaline digitaristu; väljendab sellega seoses heameelt, et 2023. aasta detsembris sõlmisid Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet ja Ukraina küberturvalisuse asutused koostöökorra;

Ühinemisläbirääkimised

83. tuletab meelde Euroopa Ülemkogu 14.–15. detsembri 2023. aasta otsust alustada Ukrainaga ühinemisläbirääkimisi, mis on ajalooline verstapost Ukraina teel ELi liikmesuse suunas; tunnustab esimese ELi ja Ukraina valitsustevahelise ühinemiskonverentsi kiiret kokkukutsumist 25. juunil 2024, kus alustati ametlikult läbirääkimisprotsessi, ning väljendab heameelt volinik Marta Kosi hinnangu üle, et kogu sõelumisprotsessi võiks lõpule viia 2025. aasta sügiseks;

84. tunnustab Ukraina märkimisväärseid reforme ja pühendumust ning soovitab seetõttu, et komisjon avaks Ukrainaga kiiresti läbirääkimisklastrid, et edendada riigi ELiga ühinemist võimalikult kiires tempos, tingimusel et riik rakendab jätkuvalt ELi õigustikku ja viib lõpule käimasolevad reformid; rõhutab, et ühinemisläbirääkimised peaksid järgima selget ja läbipaistvat suunda ning juhinduma objektiivsetest ja mõõdetavatest kriteeriumidest; rõhutab, et need peavad hõlmama põhjalikke reforme kõigis

põhivaldkondades ja toimivaid stabiilseid institutsioone, mis toetavad demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi ning eelkõige vähemuste austamist ja kaitset; rõhutab komisjoni soovitusi järgmiseks aastaks;

85. kutsub Ungari valitsust ja liikmesriike üles tegutsema heas usus, kui nad lahendavad küsimusi, mis on sarnased Ukraina rahvusvähemuste seadusega seotud küsimustega, ning hoiduma selliste küsimuste kasutamisest Ukraina ELiga ühinemise takistamiseks; kutsub seetõttu Ungari valitsust üles mitte enam blokeerima esimeste läbirääkimisklastrite käivitamist ning võimaldama Ukrainal ja tema naaberriigil Moldoval jätkata koos liikumist ELiga ühinemise suunas;

86. tuletab meelde, et laienemisprotsessi ei tohi kasutada kahepoolsete vaidluste lahendamiseks ega tulemuspõhise lähenemisviisi edasilükkamiseks ning et sellised küsimused tuleks lahendada ühinemisprotsessist sõltumatult ning konstruktiivse dialoogi ja tõelise koostöö abil; tuletab meelde, et liigsed viivitused ELi täisliikmeks saamisel võivad õõnestada nii kandidaatriigi üldsuse toetust kui ka poliitilist pühendumust;

87. nõuab läbirääkimiste ettevalmistamisel pidevat ELi toetust, eelkõige eksperdiabi vormis, et kõrvaldada kõik halduspuudujäägid, mis tulenevad jätkuvast Ukraina-vastasest agressioonist; nõuab lisaks tungivalt, et EL pakuks tehnilist abi, et aidata Ukrainal tõhusalt täita kõik ühinemisnõuded; peab kahetsusväärseks USA valitsuse otsust lõpetada USA rahvusvahelise arengu ameti (USAID) rahastamine, mis on juba mõjutanud otseselt toetust Ukraina kriitilistele reformiprotsessidele, sealhulgas õigusriigi, korruptsioonivastase võitluse, avaliku sektori finantsjuhtimise, majandusarengu ja energiajulgeoleku valdkonnas, aga ka humanitaarabi kohaletoimetamist; väljendab heameelt komisjoni ja rahvusvaheliste partnerite pingutuste üle tegeleda kõige pakilisemate puudujääkidega, mis tulenevad osutatud rahastamise lõpetamisest;

88. rõhutab enne Ukraina ühinemist ELiga vajadust suurendada ELi toetust, et kiirendada Ukraina integreerumist sihipäraste finants- ja tehnilise abi programmide kaudu, ning rõhutab, et nii Ukraina kui ka EL saaksid lisaks ametlikele ühinemisläbirääkimistele kasu riigi järkjärgulisest integreerimisest ELi poliitikasse ja programmidesse;

89. märgib, et Ukraina ELiga integreerumise keerukus, mis on tingitud Ukraina suurusest ja jätkuvast sõjast, tekitab raskusi, eelkõige sellistes võtmetähtsusega sektorites nagu põllumajandus, ning nõuab ELis märkimisväärseid institutsioonilisi ja finantsreforme, et liit oleks võimeline Ukrainat vastu võtma; kutsub seetõttu ELi ja selle liikmesriike üles nende probleemidega ennetavalt tegelema, andma kodanikele selget teavet Ukraina integratsioonist ELi kodanike jaoks tuleneva kasu kohta, leidma tundlike sektorite jaoks kestlikke ja õiglasi lahendusi ning viima paralleelselt käimasolevate ühinemisläbirääkimistega läbi vajalikud sisereformid; kutsub komisjoni Ukraina ühinemise kontekstis üles toetama kaubanduse

liberaliseerimise mõjust enim mõjutatud sektoreid; märgib samal ajal varasemate laienemisvoorude kogemuste põhjal, et teatavates konkreetsetes sektorites, kus kogu õigustikku veel ei kohaldata, võib olla vaja üleminekuperioodi, et võimaldada praegustel liikmesriikidel kohaneda; kutsub veel kord liikmesriike üles näitama selget ja ühemõttelist poliitilist pühendumust laienemisprotsessile ja mitte kuritarvitama seda kahepoolsete vaidluste lahendamiseks, mis tuleks lahendada ühinemisest sõltumatult;

90. kordab oma üleskutset suurendada ELi tegutsemisvõimet, reformides tema otsustusprotsessi, sealhulgas kehtestades nõukogus kvalifitseeritud häälteenamust nõudva hääletamise ühinemisprotsessi vaheetappide, eelkõige läbirääkimiste alustamise ning üksikute teemavaldkondade ja peatükkide avamise ja sulgemise kohta;

o
o o

91. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Ukraina presidendile, valitsusele ja parlamendile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning nõukogule ja komisjonile.